

De Oorlog, 6 juli 1914

[DE TIJD, No. 20322]

[Maandag 6 Juli 1914]

Inhoudsopgave 6 juli 1914

[DE TIJD, No. 20322]	1
Sternberg over Frans Ferdinand.	1
Het grootste kanon.	1
Een proclamatie van keizer Franz Joseph.	1
BUITENLAND.	2
ALGEMEEN OVERZICHT.	2
Kleingeestigheid aan het hof te Weenen.	2

5

Sternberg over Frans Ferdinand.

De bekende graaf Adalbert Sternberg, die een tijd lang bevriend is geweest met Frans Ferdinand, toen deze even in de dertig was, schrijft in het "Wiener Journal", dat de prins toen reeds zeide, dat hij geen lust had om een huwelijk met een prinses van gelijke geboorte te sluiten, maar de vrouw zou nemen, die hem aanstond. Hij had toenmaals zoo erg de tering, dat het een wonder mocht heeten, dat hij genas. Toen dit toch gebeurde beschouwde hij dit als een wonder Gods. Na die ziekte was hij een heel ander mensch geworden. De zucht naar vermaak, die hem vroeger kenmerkte, was geheel geweken. Hij was ernstig geworden. Die hem vroeger gekend hadden konden het niet gelooven, dat dit dezelfde man van vroeger was. Bij zijn nicht, aartshertogin Isabella, heeft hij gravin Sofia Chotek, die daar hofdame was, leeren kennen. Zij was een ernstige vrouw met helder verstand en zeer godsdienstig. Zij was even oud als hij, in de dertig, en had de eigenschappen, die met die van den aartshertog overeenkwamen. Zij maakte zoo'n indruk op heen, dat hij besloot haar te trouwen. Met de hem eigenaardige taaheid en wilskracht wist hij dit huwelijk door te zetten. Tweemaal weigerde de Keizer, maar hij wist de Hongaarsche ministers Szell en Skillagy en den Oostenrijkschen minister Körber voor zijn plan te winnen, die de bedenkingen van den Keizer wisten te sussen en den vorm vonden, onder welken een huwelijk gesloten kon worden.

25

Het grootste kanon.

Te Meppen, is Duitschland, heeft men het grootste kanon der wereld geprobeerd. De lengte van het stuk is zeventien meter en het projectiel kan geslingerd worden naar een doel van vier en twintig kilometers! De netto-prijs voor dit monsterkanon bedraagt 250.000 gulden!

30

Een proclamatie van keizer Franz Joseph.

Keizer Franz Joseph heeft aan president graaf Stürgkh, aan president graaf Tisza en aan Bilinski, minister van financiën, onder wien het bestuur van Bosnië en Herzegowina behoort, den volgenden eigenhandigen brief geschreven d.d. 4 Juli: "Ik gevoel mij diep geschokt en blijf onder den indruk van het tragische feit, dat mij mijn welbeminden neef is ontnomen te midden van de taak, waaraan hij zich met een levendig plichtsgevoel had gewijd en welke hij vervulde aan de zijde van zijn moedige gemalin, die erop stond om bij hem te zijn in het uur van gevaar. Deze gebeurtenis heeft smartelijken rouw gebracht over mij en mijn huis. Indien iets deze bittere droefheid kan verlichten, dan zijn het ongetwijfeld de tallooze bewijzen van innige deelneming en van oprecht medelijden, welke mij uit alle kringen der bevolking bereiken. Een misdadige hand heeft mij berooid van een bloedverwant, die mij dierbaar was, van een trouw medewerker; zij heeft den kinderen op jeugdigen leeftijd en terwijl zij nog de zorgen behoeven van hun natuurlijke beschermers, ontnomen, wat hun het liefste was op aarde en over hunne onschuldige hoofden nameloos leed gebracht. De waanzin van eenige mannen, die tot dwaling zijn gebracht, zal de heilige banden, die mij en mijn volken vereenigen, niet kunnen verbreken; zij kan niet aantasten de gevoelens van diepe gehechtheid jegens mij en mijn sedert eeuwen regeerend huis, gevoelens, welke opnieuw en op zulk een ontroerende wijze gebleken zijn. Gedurende vijf en zestig jaren heb ik met mijn volken droefheid en vreugde gedeeld, altijd denkende, zelfs in de moeilijkste uren, aan mijn hooge plichten, aan mijn verantwoordelijkheid voor het lot van millioenen menschen, waarvan ik rekenschap zal moeten afleggen aan den Allerhoogste. De nieuwe en smartelijke beproeving, welke de ondoorgrondelijke raadsragen van God mij en den mijnen hebben opgelegd, zal in mij bevestigen het besluit, om tot aan mijn laatsten ademtocht te blijven voortgaan op

55

den weg, die als de beste erkend wordt voor het heil van mijn volken, en, indien ik
60 eenmaal aan mijn opvolger het pand van hun toewijding zal mogen overdragen als een
kostbare nalatenschap, zal dit de schoonste belooning zijn van mijn vaderlijke
bezorgdheid. Ik draag u op, om aan al degenen, die in deze dagen van smart met
beproefde trouw en toewijding rondom mijn troon zijn geschaard, mijn diep gevoelden
dank over te brengen. FRANZ JOSEPH.

65 **BUITENLAND.**

ALGEMEEN OVERZICHT.

[...] In Servië zal men het overschrijden van de Albaneesche grens door
Regeringstroepen, welk feit uit Oeskjoeb wordt bevestigd, natuurlijk ontkennen en
men zal er de vrijbuiters, die in Albanië zitten even straal negeeren als de
70 moordenaars van Frans Ferdinand en zijn echtgenoot. Het is evenwel lastig, nu
Tsjabrinowitsj den Servischen majoor Pribitsjewitsj als zijn medeplichtige blijft
aanwijzen en het zal dus tijd worden, dat men te Serajewo, wil men zijn eer redden,
iets meer doet dan diplomatieke tegenspraakjes doen verspreiden. Men zal den majoor
moeten prijsgeven en de man zelf zal zich ter beschikking van de rechters dienen te
75 stellen. Er wordt anders van de goedgeeloovigheid der wereld te veel gevergd. Hoewel
men in Servië doet als de beroemde Foezel in "De Doofpot": "Niks gezien, niks
gehoord," doen de Bosniërs toch maar alsof ze te Serajewo thuis zijn. Alle Servische
onderdanen zijn de stad uitgejaagd, omdat geen er meer vertrouwd wordt. De
journalisten werden met een eeuwig edict getroffen en de politie kreeg Vrijdag bevel
80 om alle Servische studenten onmiddellijk te doen eclipseeren. Ten getale van 25
trokken de jongelui huistoe. Twee hunner, Grabes en Hotch, werden vastgehouden wegens
medeplichtigheid aan het moordcomplot, evenals enkele Bosniërs, die niet voor zuiver
op den graat werden gehouden. De politie vond bij Grabes een bom en een browning. Hij
bekende, aangewezen te zijn een bom te werpen, wanneer de aanslag van Princip niet
85 gelukt was en vertelde, dat hij op vijf pas afstands van den troonopvolger had
gestaan, maar zijn plan niet ten uitvoer had gebracht, omdat hij hevige
hartkloppingen kreeg, wat hij aan de werking van zijn geweten toeschreef.
Met het oog op verschillende vertelsels van verdachten, die aan 't klappen zijn
geraakt, is door de overheid bekend gemaakt dat op alle berichten, welke op het
90 onderzoek betrekking hebben, een strenge censuur uitgeoefend zal worden. De politie
heeft een lijst in handen gekregen met de namen van kooplieden, advocaten en
politieke personen in Servië, die, naar het heet, aan het complot zouden hebben
deelgenomen door de kosten van den aanslag te dekken. De politie heeft de lijst naar
het Ministerie van Justitie opgezonden, waar men nu aan het uitzoeken kan gaan. Een
95 belangrijke stap is gedaan door de Hongaarsche en Bulgaarsche
telegraafadministraties. Deze besloten n.l. dat voortaan de gemeenschap tusschen
Budapest en Sofia zal worden onderhouden per luchttelegraaf om Servië bij het bedrijf
uit te schakelen en het van West-Europa zooveel mogelijk af te zonderen. De eerste
termijn voor den aanleg van een groot luchtstation te Budapest is reeds bij de
100 begroting voor 1914/15 aangevraagd.

Kleingeestigheid aan het hof te Weenen.

Zooals men weet, was de gemalin van den troonopvolger, de hertogin van Hohenberg,
niet "eberbürtig". Zekere "grootheden" van het hof te Weenen hebben daarin aanleiding
105 gevonden om zelfs de begrafenisplechtigheden met hun kleingeestigheid te ontsieren.
Zoo werden de lijken van de kapel naar het station niet vervoerd op klaarlichten dag
en met grooten praal, doch in den nacht, zonder plechtigheid. De eerbewijzen werden
geweigerd aan den aartshertog, opdat de aartshertogin er geen deel aan zou hebben.
Deze maatregelen verklaren dan ook het zwijgend protest van 120 leden van den hoogen
110 adel, die in dien nacht bij de overbrenging der lijken aanwezig waren en ondanks het
verbod, plaats namen in den stoet en de lijk-kist volgden tot aan het station. Aldus
bewezen zij aan de hertogin de eer, welke het hof weigerde.